

बालक्रीडा, विद्यार्थ्यांमध्ये व वयासम अनुदानित संस्थांमधील स्पर्धांमध्ये भरसोळावी महिलांकडित ३०% जागा आवकित होणेबाबत...

1999

अनुसूचित जाति आ आरक्षण विभाग, दिल्ली

आवृत्ति संख्या: २८४/२००६/महोदय-२०००/प्रति ४६५/पृष्ठ-२

संविधान प्रस्तावना भाग, ३ ए संविधान,

संस्कृत, मुद्रा-४०० ॥३॥

$$\text{Reaction: } \text{H}_2, \text{C}_2, \text{H}_2\text{O}$$
[illegible]

(एक) आरक्षणाची व्याप्ती, अटी व शर्ती

- (१) शासकीय, निमशासकीय व शासन अनुदानित संस्था यांच्या संघटन दिवशीसाठी महिलांकरीता ३०% जागा आरक्षण ठेवण्यात येत आहे.
- (२) महिलांच्या इतर आरक्षणाची अपलवनावली करताना अनु.अली, अनु.जमाती, विमुक्त जाती (अ), भटक्या जमाती (ब), भटक्या जमाती (क), भटक्या जमाती (ड), विशेष मागास प्रवर्ग, इतर मागास प्रवर्ग आणि छुता प्रवर्ग यांचेसाठी जी पर्ये ठरल्या होतील त्या पर्येची त्या त्या प्रवर्गातील महिलांसाठी ३०% जागा राखीव ठेवण्यात याव्यात.
- (३) महिलांचे आरक्षण हे समांतर आरक्षण राखिले व ते वर्गबिंबित करण्यासाठी सामान्य प्रशासन विभागान्त परिवर्तक क्र.१२०९७/१९८३/१८/१६-अ दि.१६.३.९९ मधील मार्गदर्शक सूचनांनुसार कार्यवाही करावी. (प्रत सोबत जोडली आहे) इतर मार्गदर्शक सूचनांमध्ये प्रत्येक प्रशासन विभागाकडून काही बदल केल्यास इतर बदल आपोआप लागू होतील.
- (४) महिलांसाठी किंमत करण्यात आलेले दर ३०% आरक्षण हे फक्त सरासरीत भारतीसाठी अनुज्ञेय राहिल.
- (५) महिला आरक्षण हे समांतर आरक्षण/विशेष आरक्षण असल्यामुळे ते आरक्षे आरक्षण आहे. समांतर आरक्षण हे कपीकृत आरक्षण असल्यामुळे पर्ये पर्येपूर्वी, पर्ये निरिक्त करताना तसेच पर्येची अतिरिक्त येताना त्या अधिकृतीत महिला आरक्षणांनुसार येताना राखीव पर्येची संख्या, सामाजिक आरक्षण/उभे आरक्षण यांच्या (जसे अ.ज., अ.ज., वि.ज./अ), अ.ज.(ब), (क) (ड), वि.ज.२, इत्याद, अतिरिक्त छुता प्रवर्ग) प्रत्येक पर्यामध्ये निर्दिष्ट करावी.
- (६) महिलांसाठीचे इतर आरक्षण हे सामान्यवर्गाचे आरक्षण त्या त्या ठिकाणी लागू आहे त्या सर्व ठिकाणी लागू राहिल.
- (७) पर्येच्या बर्तन रथ त्या प्रवर्गातील महिला उभेदवार उपलब्ध झाल्या पर्यंत तर इतर आरक्षण इतर अपलवनावले न करता त्या त्या प्रवर्गातील पुरुष उभेदवारांपासून भरण्यात यावे.
- (८) महिलांच्या आरक्षणभा अनुज्ञेय पूर्व ओळखता येऊ पावे.
- (९) छुत्या प्रवर्गातील उभे आणि प्रगत व्यक्ती/कुटुंबातील (किमीलेअर) महिला सदस्यांना महिलांसाठी असलेले ३०% आरक्षण अनुज्ञेय राहिल. तसेच, मागासवर्गीय प्रवर्गातील इतर मागासवर्ग, भटक्या जमाती (क) आणि भटक्या जमाती (ड) या प्रवर्गातील उभे आणि प्रगत व्यक्ती अथवा गटामधील महिला सदस्यांना महिलांचे ३० % आरक्षण अनुज्ञेय राहिल.
- (१०) छुत्या प्रवर्गातील उभे व्यक्तीचे /कुटुंबाचे सर्व कार्याचे वेळार एकूण वार्षिक उत्पन्न सलगच्या यावेल तीन वर्षांमध्ये प्रत्येक वर्षी रु.१०० लाख किंवा त्यापेक्षा अधिक असले ती व्यक्ती/कुटुंब उभे आणि प्रगत व्यक्ती/गट फगून समनव्यात येतील. या संदर्भातील कुटुंबाच्या व्याख्येमध्ये विषयित महिलांच्या बाबतीत पती/पत्नी व मुले यांचा समावेश होील. आणि अतिवर्गीत मुलींच्या संदर्भात आई, वडील व अतिवर्गीत भावंडे यांचा समावेश होील.
- (११) इतर मागासवर्ग, भटक्या जमाती (क) आणि भटक्या जमाती (ड) यांचेकरीता उभे आणि प्रगत व्यक्ती अथवा गट (किमीलेअर) बसता सामाजिक न्याय विभागाने वेळोवेळी निरिक्त केलेल निषेध व अटी लागू राहिल.
- (१२) सामाजिक न्याय,सांस्कृतिक कार्य व शिक्षा विभागामार्फत इतर मागासवर्गासाठी उभे आणि प्रगत व्यक्ती/गट (किमीलेअर) बाबतवर्गीत अपत्र सर्वथा पाळविण्यास इतर मागासवर्गासाठी उभे आणि प्रगत व्यक्ती/गट लागू राहिल.

(ब) बहुपत्र प्रकाशनीय महिलांप्रती किमीलंबाचे प्रमाणपत्र व त्याची तपासणी

- (१) ग्राम्या प्रशासित मंडलासाठी वस्तु आणि प्रगत व्यक्ती व गट (ग्रिडोल्स) यांमध्ये योग्य मंडलाबाबतचे प्रमाणपत्र येण्यासाठी तहसिलदार व राज्य तहसिलदार यांना सहज अधिकारी म्हणून अधिकृत करण्यात येत आहे. याबाबतचा अर्जाचा नमुना व प्रमाणपत्राचा नमुना परिशिष्ट २ व ३ मध्ये सूचित झालेल्या आहे.
- (२) ग्रामीण प्रशासनप्रमाणे अर्जाची ज्या मंडलाच्या अखत्यारीत लाभ येण्यात येईल त्याची प्रमाणपत्रे तपासण्यास आयुक्त, महिला व बाल विकास, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१ यांना सहज अधिकारी म्हणून अधिकृत करण्यात येत आहे.
- (३) महाराष्ट्र लोकांमध्ये जात्यांचे अर्थव्यवहार सहज अधिकृत्यांकडून मंडलाच्या आधील पदावर नेमणूकीकरिता ज्या मंडलाची शिफारस होईल त्याची प्रमाणपत्रे व त्याची अखत्यारीत पदावरिता केलेल्या अर्थ संबंधित विभागांनी/कार्यालयांनी आयुक्त, महिला व बाल विकास, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१ यांचेकडे तपासणीसाठी पाठवावा.
- (४) आयुक्त, महिला व बाल विकास, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१ यांनी स्वतः प्रमाणपत्र या सातान निर्णयातील मार्गदर्शक सूचनांनुसार तसेच निष्ठा नाही ही तपसवी. तसेच, सदर प्रमाणपत्राच्या पुढील सर्व संबंधित उमेदवारांनी या सातान निर्णयातील परिशिष्ट-१ मधील अर्जांमध्ये प्रमाणपत्र निव्वळ वाचविलेले वी मंडलाची सादर केली असोत ही मंडलाची मुळ कागदवाचविलेले तसेच अखत्यारीत पदावरिता मंडलाच्या पुढील सर्व तपासून घ्यावी. व सर्व मंडलांनी योग्य असल्याचे सादरपत्र अखत्यारीत प्रमाणपत्र प्रत्येकी करून संबंधित कार्यालयांना पाठवावे.
- (५) या एखाद्या प्रमाणपत्राबाबत आयुक्त, महिला व बाल विकास, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१ यांना होणं असल्यास त्यांनी याबाबतचा अधिकार तहसिल आणत्या अखत्यारीत नमूद करावा.
- (६) ज्या उमेदवारांची प्रमाणपत्रे आयुक्त, महिला व बाल विकास, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१ यांनी तपासून प्रमाणीत केली असतील त्या उमेदवारांची मंडलाच्या अखत्यारीत पदावर नेमणूक करण्यात हरकत नाही.
- (७) आयुक्त, महिला व बाल विकास, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१ यांनी प्रमाणपत्र तपासणीचा अखत्यार एक मंडलात संबंधित कार्यालयांना पाठवावा.
- (८) आयुक्त या अखत्यार एक मंडलात प्रायः झाले नाही तर संबंधित कार्यालयांनी प्रमाणपत्र पडताळणीच्या अधिनतीने संबंधित उमेदवारात तपसुतीने नेमणूक करावी.
- (९) ज्या उमेदवारांच्या प्रमाणपत्राबाबत अर्ज ठरविला झाली असोत अशा उमेदवारांच्याबाबतीत आयुक्त, महिला व बाल विकास, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१ यांनी स्वतःच्या स्थाने अखत्यारीत राहता संबंधित निष्ठा दंडाधिकारी यांना अ.स.ग. लोकरीत पाठवावे अखत्यारीत व त्यांचे अखत्यारीत ठरविलेले करलयावेत याबाबत.
- (१०) आयुक्त, महिला व बाल विकास, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१ यांनी ठरविलेले केलेल्या संकाय संबंधित निष्ठा दंडाधिकारी यांना यांचे अखत्यारीत त्यांनी संबंधित प्रमाणपत्रे रद्द करावे.

(१) अनु.आर्.अनु.नगरां विभुक्त जाली (अ), भटका जमाली (ब), भटका जमाली (क), भटका जमाली (द), इतर मागासपत्रे आर्वि विरलेष मागास प्रवर्ग पत्राधीन महिलामात्रे लक्षणा प्रवर्गाधीन महिला आरक्षणध्यामा लक्षणाध्यामा एवा एवा प्रवर्गाधीन महिले आरक्षणध्यामा आरक्षणध्यामा विभाग , सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य व इन्डिया विभाग अथवा विभुक्त जाली, भटका जमाली, इतर मागास प्रवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण विभाग यांनी येथीलही विरलेष मागासपत्रे खालर बाबती आरक्षणध्यामा दृष्टीत व संधार प्रवर्गाधीन तपासपत्रेमाधत आरक्षणध्यामा विभाग आर्वि सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य व इन्डिया विभाग यांनी जी कार्यध्यामा विरलेष येथील महिले कार्यध्यामा अध्यामा दृष्टीत.

(१) माणससमर्थीकच्या प्रवर्गातील ज्या महिला उमेदवार झाल्या इतरांतील माणसकरीता विकल्प देतील किंवा विकल्प न देताही माणससमर्थीकच्या प्रवर्गातील ज्या महिला उमेदवारांची निवड झाल्या प्रवर्गातील महिलांच्या आश्रित पदावर फुकटपणे, अर्जद महिला उमेदवारांना प्रत्यापन्न सादर करण्याबाबत झालील शोध विकल्प राहतील.

- (अ) अरु महिले उमेदवारीनी सामाजिक न्याय विभाग, अदिवासी विकास विभाग अथवा विमुक्त जाती, भालिया जमाती, हार मातंग प्रवर्ग व विशेष मातंग प्रवर्ग कसबा विभाग यांनी किरीट केल्याप्रमाणे त्यांच्या

संबंधित कागजोंची प्रमाणात सादर करण्यात येईल व ती त्या विभागाची विहित केलेल्या कार्यपद्धतीनुसार तपासून घेण्यात येईल. अशा नविल्या उमेदवारांकडून घेतल्या प्रमाणातील नविल्यासाठी विहित केलेले शिर्षोलेखनही प्रमाणात घेण्याची आवश्यकता राहणार नाही.

(ब) जर त्या त्यांच्या संबंधित कागजांची प्रमाणात सादर करणे शक्य नसतील किंवा सादर करू शकत नसतील तर अशा नविल्या उमेदवारांची घेतल्या प्रमाणातील नविल्यांकडूनच या बाबत निर्णयाच्या परिशिष्ट ३ नुसार विहित केलेले उच्चतम स्तरावरील (शिर्षोलेखन) याचे मोडक नसल्याबाबतची प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल. त्यासाठी काहीही प्रमाणे कार्यवाही करावी.

(१) या हप्त्यात निर्णयाच्या परिशिष्ट-२ नुसार संबंधित तहसिलदार/नायब तहसिलदार यांचेकडे शिर्षोलेखाच्या प्रमाणात घेण्याची कार्यवाही करावी.

(२) जर नमुन्या केलेल्या उमेदवारांची उच्चतम स्तरावरील (शिर्षोलेखन) याचे मोडक नसल्याबाबतच्या प्रमाणपत्रासाठी अर्ज केलेलाच, तहसिलदार व नायब तहसिलदार यांनी अशा उमेदवारांना घेतल्या प्रमाणपत्राचे उच्चतम स्तरावरील (शिर्षोलेखन) याचे मोडक नसल्याचे प्रमाणपत्र द्यावे.

(३) हे प्रमाणपत्र घेण्यासाठी तहसिलदार व नायब तहसिलदार यांचा सहाय्य अधिकारी घेतून घातलेला करप्रवाह घेत आहे. बाबतच्या अर्जाचा नमुना व प्रमाणपत्राचा नमुना या बाबत निर्णयाच्या परिशिष्ट २ ब ३ प्रमाणे राहिल.

(४) वरील प्रमाणपत्र तपासण्यासाठी या बाबत निर्णयाच्या परिशिष्ट (बोन) (अ) याचे नमुन्या केलेली कार्यपद्धती लागू राहिल्याची नोंद.

(तीन) हे आदेश तात्काळ अंमलात येतील.

(चार) या हप्त्यात निर्णय लागू झाल्यास विभागाच्या हद्द घातलेल्या अन्वेषणारिक सध्या क्रमांक. २१/१६-अ, वि. ३, ४, २००१ अन्वये निर्णयित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्रचे राज्यपाल यांच्या अदेशानुसार व मानाने.

(चतुर्थी सुरकर)
अवर सचिव, महाराष्ट्र राज्य

प्रति,
भा. राज्यपालांचे सचिव.
भा. मुख्यमंत्रींचे सचिव.
भा. उपमुख्यमंत्रींचे सचिव.
सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खात्याचे सचिव

- सचिव, मुख्य खास सहाय्य, उच्चतम स्तरावर, पुणे
- सचिव, लोक आरक्षण व उप मुख्य सहाय्य यांचे खात्यावर, पुणे
- सचिव, महाराष्ट्र उद्योगधंदे खाते, पुणे
- सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, पुणे
- असहक, महिला व बाल विकास आरक्षण सहाय्य, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१
- सर्व विभागीय अधिकारी व नायब सचिव सचिवांनी,
- सर्व निरक्षर मोडक व बाल विकास अधिकारी.
- सर्व पोस्टासाठी विभाग
- सर्व पोस्टासाठी विभागाच्या अधिकार्यांना सर्व खात्यांमध्ये
- सर्व निरक्षर सचिवांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी
- सर्व राज्यपालांसह
- सर्व निरक्षर अधिकारी
- सर्व तहसिलदार/नायब तहसिलदार
- सर्व निरक्षर सचिव कार्यालय अधिकारी
- सर्व तहसिलदार आरक्षण सचिव
- निरक्षर नवरी-२०२

• नवरी

परिशिष्ट-१

शासन निर्णय, महिला व बाल विकास विभाग क्र.८२/२००१/मसेआ-२०००/प्रक्र.४१५/का-२, दि.२५.५.२००१

वे परिशिष्ट-१.

- प्राप्ति :-
- १) शासन निर्णय, महिला व बाल कल्याण विभाग क्रमांक :-
संकीर्ण-१०९३/प्र.क्र.३६४/का-२, दि. २२ जून, १९९४
 - २) शासन परिपत्रक, महिला व बाल कल्याण विभाग क्रमांक :-
संकीर्ण-१०९५/प्र.क्र.२१४/का-२, दि. १३.१०.१९९५
 - ३) शासन निर्णय, महिला व बाल कल्याण विभाग क्रमांक :-
संकीर्ण-१०९३/प्र.क्र.३६४/का-२, दि. १६.१०. १९९५
 - ४) शासन निर्णय, महिला व बाल कल्याण विभाग क्रमांक :-
संकीर्ण-१०९४/प्र.क्र.३०/का-२, दि. २७.५. १९९७
 - ५) शासन निर्णय, महिला व बाल कल्याण विभाग क्रमांक :-
संकीर्ण-१०९३/प्र.क्र.३०/का-२, दि. १.८.१९९७
 - ६) शासन निर्णय, महिला व बाल कल्याण विभाग क्रमांक :-
संकीर्ण-१०९६/प्र.क्र.३०/का-१०, दि. १८.२. १९९८
 - ७) शासन परिपत्रक, महिला व बाल कल्याण विभाग क्रमांक :-
संकीर्ण-१०९६/प्र.क्र.३०/का-१०, दि. १२.५.१९९८
 - ८) शासन निर्णय, महिला व बाल कल्याण विभाग क्रमांक :-
संकीर्ण-१०९८/प्र.क्र.८०/का-१०, दि. २.११.१९९८
 - ९) शासन परिपत्रक, महिला व बाल विकास विभाग क्रमांक :-
संकीर्ण-१०९६/प्र.क्र.३०/का-२, दि. २१.६.२०००

(शासन निर्णय क्र.८२/२००१मसंआ-२०००/प्रक्र.४१५/पत्र-२, दि.२५.५.२००१ चे परिशिष्ट-२)

परिशिष्ट - १

खुल्या प्रवर्गातील महिलांकरीता शासकीय, निमशासकीय व शासन अनुदानित संस्थांमधील सेवांमध्ये भरतीसाठी असलेल्या ३०% आरक्षणध्या सवलतीसाठी उन्नत व्यक्तींमध् (शिवीलेअर) मध्ये मोठ् नसल्याबाबत प्रमाणपत्र मिळण्यासाठी करावयाच्या अर्जाच्या नमुना :-

प्रति,

राहसिलदार / माध्यम शहरासलदार,

नांदेड,

मी आपणांस विनंती करतो की, खुल्या प्रवर्गातील महिलांकरीता शासकीय, निमशासकीय व शासन अनुदानित संस्थांमधील सेवांमध्ये भरतीसाठी असलेल्या ३०% आरक्षणध्या सवलतीसाठी मला कुप्या उन्नत व्यक्तींमध् (शिवीलेअर) मोठ् नसल्याबाबतचे प्रमाणपत्र मिळव्, अशी विनंती आहे.

मी माझी माहिती खालीलप्रमाणे नमूद करीत आहे :-

१)	अर्जदाराचे पूर्ण नाव	:-
२)	जन्म दिनांक	:-
३)	निवासाचा पूर्ण पत्ता	
	अ) सध्याचा	:-
	ब) कायमचा	:-
४)	धर्म	:-
५)	जात	:-
६)	बहीलांचे नाव	:-
७)	आईचे नाव	:-
८)	पतीचे नाव	:-
९)	पालकांचा / पतीचा व्यवसाय	:-
१०)	पालकांच्या / पतीच्या उत्पन्नाचा तपशिल	:-
११)	अ) पालक/पती नोकरी करीत असल्यास	
	१) बहीलांच्या/पतीच्या नोकरीचे ठिकाण	:-
	(कंपनी/कार्यालयाचे नाव)	
	२) पदनाम	:-
	३) मागील तीन वर्षांचे वर्ष निहाय प्रकृत	:-
	वार्षिक देतान	
	(सर्व मत्स्यासह)	
	४) आईचे नोकरीचे ठिकाण	:-
	(कंपनी/कार्यालयाचे नाव)	
	५) पदनाम	:-

६) मागोल तीन वर्षांचे वर्ष निहाय एकूण वार्षिक वेतन (सर्व भत्त्यांसह)	2-
७) कुटुंबाचे एकूण उत्पन्न (तीन वर्षांचे वर्षनिहाय)	2-
अ.क्र. ३ + ७	
ब) पालक/पती व्यवसाय करील असल्यास	2-
१) व्यवसायाचे नाव	2-
२) व्यवसायाचे ठिकाण	1-
३) व्यवसायातून मिळालेले मागोल तीन वर्षांचे वर्ष निहाय एकूण उत्पन्न	2-

मी असे प्रमाणित करतो की, वर नमूद केलेली माहिती माझ्या सध्याप्रमाणे व विन्यासाने खरी आहे आणि म्हाणून मी उत्तम व्यक्ती/गट (फर्म/प्रवेशक) मध्ये मोकट नाही. त्यामुळे खुल्या प्रसंगातील महिलांसाठीच्या शारदाणाच्या एकासाठी मी पात्र आहे. जर मी वर नमूद केलेली माहिती खोटी अथवा दिशामूल करणारी आहे, असे निवड होण्यापूर्वी किंवा नंतर अडवून आल्यास याप्रती निवड/निवृत्ती रद्दबादल अविषयास पात्र असेल. तसेच कायदा किंवा नियमांद्वारे विहित असणाऱ्या कारवाईस मी पात्र असेल.

आपली,

(ठेकेदाराची सही)

ठिकाण :-

दिनांक :-

(शासन निर्णय क्र.८२/२००१/मसेआ-२०००/प्रक्र.४१५/का-२, दिनांक २५.५.२००१ चे परिशिष्ट-३)

परिशिष्ट - ३

खुल्या प्रयोगातील महिलांकडिता ग्रासकोड, निमशासकीय व शासन अनुदानित संस्थांमध्ये ठेवण्यात आलेल्या ३०% आरक्षणाच्या सवलतीकरिता उन्नत व्यक्तीगट (क्रिमीलेअर) यांमध्ये मोडत नसल्याबाबतच्या प्रमाणपत्राच्या नमुना:-

प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, शासन निर्णय, महिला व बाल विकास विभाग क्र.संकीर्ण-२०००/प्रक्र.४१५/का-२, दि.२२.५.२००१. अन्वये विहित केलेल्या खुल्या प्रयोगातील महिलांकडिताच्या उन्नत व्यक्तीगट (क्रिमीलेअर) प्रयोगांमध्ये कुमारी/श्रीमती _____ यांच्या कुटुंबियांचे उगतच्या मागील ३ वर्षांचे सर्व मागाची मिळून एकूण उत्पन्न मासिक सरासरी रुपये २ लाखाच्या आता असल्याने त्या खुल्या प्रयोगातील उन्नत व्यक्तीगट (क्रिमीलेअर) मध्ये मोडत नाहीत.

सही

(सहाय अधिकारी)

दिनांक :-

स्थळ :-